

Samenvatting nieuw inkoopkader jeugdhulp GR SbjH

Aanleiding nieuw inkoopkader jeugdhulp GR SbjH

Niet alle jeugdigen krijgen op dit moment de hulp waaraan zij behoefte hebben. De regio Haaglanden staat voor dat iedere jeugdige de liefdevolle hulp krijgt die hij of zij nodig heeft. Inmiddels maakt één op de zeven jeugdigen in de regio Haaglanden gebruik van een vorm van jeugdhulp (Wassenaar: 1 op de 11). Ook is de intensiteit van de jeugdhulp toegenomen: jeugdigen maken steeds langer en intensiever gebruik van de beschikbare hulp. De noodzaak om dit tijt te keren is groot, gegeven de alsmaar toenemende kosten en de behoefte om daar structurele en fundamentele verandering in aan te brengen. De oplossing voor de grote vraag naar jeugdhulp ligt voor een belangrijk deel in systemen buiten de jeugdhulp: in het gezin, op school, en in de samenleving. Om de jeugdhulp in de toekomst betaalbaar én beschikbaar te houden voor degenen die het echt nodig hebben, is inzet nodig om de verbinding met de andere domeinen te versterken en om de inrichting van de jeugdhulp in de regio te herzien.

Hieronder wordt achtereenvolgens de achtergrond van het nieuwe inkoopkader geschetst, en wordt een zeer korte samenvatting gegeven van de inhoud en het vervolgproces.

Nieuw inkoopkader jeugdhulp GR SbjH

Bij de totstandkoming van deze inkoopstrategie zijn verkennende gesprekken gevoerd in de vorm van ontwikkeltafels, marktconsultaties, informele raadsessies en andere gesprekken. De inkoopstrategie is gebaseerd op input van jeugdhulpaanbieders, diverse samenwerkingspartners (bijvoorbeeld onderwijsbesturen) en gemeenteraden. Het perspectief van inwoners is door de adviesraden sociaal domein en cliëntvertegenwoordigers (jongerenplatform Jong doet mee! en de regionale ouderraad) ingewonnen.

In de nieuwe inkoopstrategie gaat het over een nieuwe inrichting van de jeugdhulp aan de hand van segmenten om daarmee gericht te kunnen sturen op inhoudelijke en financiële opgaven en deze vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid met aanbieders te realiseren. Met een inkoopstrategie wordt het systeem georganiseerd. Dit vormt de randvoorwaarden voor het leveren van de juiste zorg. Dit moet altijd met en voor de inwoners gebeuren. Met de doorontwikkeling van het stelsel worden de voorwaarden gecreëerd om de jeugdhulp beter te organiseren. Het daadwerkelijk goed werkend krijgen van dit nieuwe stelsel vraagt een lange adem. Daarom worden contracten afgesloten voor de duur van minimaal 6 jaar.

Een nieuwe manier van sturen op de regionale jeugdhulp

Deze inkoopstrategie stimuleert een fundamentele inhoudelijke verbetering door:

- de jeugdhulp in te richten aan de hand van segmenten;
- voor iedere segment een concrete inhoudelijke opgave te formuleren;
- de inkoopvorm en financieringsvorm te kiezen die het best past bij de opgave van het segment;
- hier stevig opdrachtgeverschap aan te koppelen en te sturen vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen gemeenten en aanbieders;

- flexibiliteit in contracten te brengen om gewenste ontwikkeling en innovatie gedurende de looptijd in de contracten te kunnen verwerken;
- ervaringsdeskundigheid prominent bij het vormgeven van jeugdhulp te betrekken.

In onderstaande tabel staan de vijf inhoudelijke segmenten gedefinieerd. Tevens zijn daarbij in kernzinnen de doelstellingen per segment genoemd.

Segment 1: Jeugdhulp met verblijf (incl. crisisopvang)
Wanneer de thuissituatie geen veilige of passende woonomgeving voor een kind/ jongere vormt moet er een alternatieve passende woonvorm gevonden worden die zo lang als nodig als thuis fungeert. Crisisopvang, pleegzorg, logeren (kortdurend verblijf), gezinshuis, kamer training centrum, klinische of residentiële verblijfsvoorzieningen vallen binnen het segment jeugdhulp met verblijf. Geïntegreerde ambulante jeugdhulp (J&O, LVB en GGZ) kan thuis ingezet worden om verblijf of terugval van verblijf te voorkomen.
1. Voorkomen van verblijf, verkorten van de duur en inzetten op terugkeer. 2. Alle jeugdigen met verblijf opvangen in de regio Haaglanden. 3. Voorkomen van onnodige doorplaatsingen. 4. Bieden van perspectief; gericht op terugkeer naar huis, toegroeien naar zelfstandigheid of op onvoorwaardelijk duurzaam wonen (Big5) voor jongeren. 5. Grip krijgen op de kosten. 6. Goede samenhang tussen het verblijfsaanbod en de rest van het regionale jeugdhulpstelsel
Segment 2: Hoog specialistische jeugdhulp
Jeugdhulp bestaande uit hoog specialistische geestelijke gezondheidszorg aan jeugdigen. Dit is inclusief forensische ggz.
1. De jeugdhulp is duurzaam beschikbaar 2. Het voorkomen van wachttijden 3. Inzet op gezinsgericht en contextgericht werken zodat onderliggende factoren worden aangepakt 4. Jeugdhulp is gericht op herstel binnen het eigen gezin/netwerk 5. Goede samenhang tussen hoog specialistisch ggz (inclusief forensische ggz) en de jeugdhulp in andere segmenten
Segment 3: Dagbesteding of dagbehandeling
Jonge jeugdigen met een ernstige verstandelijke beperking en/ of met een grote ontwikkelingsachterstand willen we zo veel als mogelijk tot ontwikkeling laten komen. Dit gebeurt zo veel als mogelijk in het onderwijs, en als dat (tijdelijk) niet kan in gespecialiseerde voorzieningen.
1. Voor de meest kwetsbare jeugdigen zonder onderwijsperspectief bieden we een passend en sluitend aanbod dagbesteding of dagbehandeling. 2. Voor jeugdigen die tijdelijk (dreigen) uitvallen op school, maar wel onderwijsperspectief hebben, ontwikkelen we een alternatief collectief aanbod in en rondom school.
Segment 4: Onderwijs – Jeugdhulp
Het betreft collectieve en context gerichte ondersteuning en jeugdhulp op scholen. Het gaat om een thuisnabije inclusieve leer- en ontwikkelomgeving voor jeugdigen.
1. Inclusieve onderwijsplek voor alle leerlingen op school en waar mogelijk ook voor jeugdigen op een zorglocatie: - Schoolgang leerlingen op de eigen school bevorderen of uitstroom naar school vanuit zorglocatie. - Onderwijsdoelen staan centraal; goed onderwijs doet welbevinden kinderen verbeteren.

Segment 5: Veel voorkomende jeugdhulp

Veel voorkomende specialistische zorg voor jeugdigen met enkelvoudige of kortdurende problematiek. Het gaat om ambulante en/of poliklinische hulp. Vaak ligt de focus op het verbeteren van- of ondersteunen bij problematische opvoedingssituaties.

1. Jeugdhulp is **tijdelijk**.
2. Jeugdhulp is **gericht op herstel** binnen het eigen netwerk/gezin: meedoen aan het gewone leven.
3. Het **gezin centraal**: gelijkwaardig gezinsgericht samenwerken.
4. Jeugdhulp is **collectief, tenzij**.
5. **Onderliggende factoren** in de leefwereld (thuis, school, vrije tijd) worden aangepakt (bestaanszekerheid).

De gemeentelijke lokale teams en de toegang

De lokale teams (en andere wettelijk verwijzers) zijn verantwoordelijk voor de toegang tot jeugdhulp maar geven ook zelf lichte hulpverlening en voeren regie en monitoring van resultaten. In maart 2024 is het Richtinggevend kader Stevige Lokale Teams verschenen. In deze handreiking is in beeld gebracht wat gemeenten moeten doen - onder andere vanuit de Hervormingsagenda Jeugd en het toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming - om stevige lokale teams en een goede toegang te realiseren.

De nieuwe inrichting van het regionale jeugdhulpstelsel vraagt om een stevige invulling van de gemeentelijke lokale teams. Sterker nog: de gemeentelijke lokale teams spelen een essentiële, voorwaardenscheppende rol voor het welslagen van de doorontwikkeling van het regionale jeugdhulpstelsel. Het gaat hierbij om stevige regievoering op de samenhang tussen de segmenten en de verbinding met de aanpalende domeinen. Daarbij is voor de inrichting van het segment jeugdhulp met Verblijf een centraal plaatsingspunt essentieel voor (over)zicht op de beschikbaarheid en effectieve benutting van de capaciteit.

Inrichting per segment

Met het vaststellen van bovenstaande segmenten en inhoudelijke doelstellingen legt uw raad de kaders vast voor de doorontwikkeling van de regionale jeugdhulp. Het college zal binnen die kaders het komende jaar invulling geven aan de ontwikkeling, door voor ieder segment de volgende onderdelen concrete keuzes te maken over:

- Contractvorm: contractduur en inkoopvorm. Bijvoorbeeld herziening van bestaande contracten of hernieuwde inkoop door inschrijving op nieuwe contracten (zie bijlage 3). Bij een herziening wordt de huidige overeenkomst in overleg met gecontracteerde jeugdhulpaanbieders op gewenste onderdelen aangepast. Wanneer er grote wijzigingen zijn wordt dit gezien als een wezenlijke herziening en kunnen nieuwe jeugdhulpaanbieders zich aanmelden via de open house-procedure.
- Bekostigingsvorm: differentiëren in financieringssysteem aansluitend bij het segment. Bijvoorbeeld door inspanningsgerichte bekostiging of taakgerichte bekostiging (zie bijlage 4).

In de voorliggende inkoopstrategie worden daarvoor voorlopige richtingen genoemd. Dit vraagt nog uitwerking voordat definitieve keuzes per segment kunnen worden gemaakt.

Financiële consequenties

In juni 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd inclusief financiële afspraken vastgesteld. De Hervormingsagenda Jeugd kent een besparingsopgave oplopend tot € 1 mld. De besparingsopgaven en maatregelen zijn een regionale en lokale verantwoordelijkheid. De regionale besparingsopgave voor jeugdhulpregio Haaglanden telt op tot € 25 mln.

Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid om deze besparingsopgave van € 25 mln. te realiseren, waarover de komende maanden nog meerdere gesprekken worden gevoerd. Bij de toepassing van taakgerichte bekostiging (zie hoofdstuk 4 van de inkoopstrategie) is het komen tot een verdeelsleutel van de kosten die recht doet aan verschillen in gebruik en omvang tussen de gemeenten, een belangrijk aandachtspunt.

In januari 2025 heeft een deskundigencommissie, commissie Van Ark, het rapport 'Groeipijn' uitgebracht met hierin een zwaarwegend advies over de invulling van de Hervormingsagenda en de financiële consequenties daarvan. Het Rijk moet nog reageren op dit rapport en de consequenties voor de budgetten van de jeugdhulp. Naar verwachting geeft de Voorjaarsnota meer uitsluitsel over de besluiten naar aanleiding van dit advies.

Risico's

De doorontwikkeling van de regionale jeugdhulp brengt risico's met zich mee. Belangrijke risico's zijn bijvoorbeeld:

- onvoldoende kunnen realiseren van de financiële taakstelling;
- vertraging herzieningen of aanbesteding door juridische procedures van aanbieders;
- afstemming besluitvorming door 9 gemeenten in relatie tot strak tijdspad;
- de afbakening in segmenten leidt tot nieuwe schotten tussen zorgvormen;
- nieuwe bekostigingsvormen leiden tot onbedoelde en ongewenste prikkels.

Deze en andere risico's worden in kaart gebracht, geanalyseerd en beheerst via een risicomanagementprogramma en zijn een belangrijk sturingsinstrument voor de projectorganisatie. Op het moment dat colleges en gemeenteraden worden betrokken en geïnformeerd over volgende stappen, wordt het risicomanagement hierin meegenomen.

Planning vervolgproces

Na vaststelling van de inkoopstrategie zullen de gemeenteraden regelmatig worden geïnformeerd over en worden betrokken bij de belangrijkste vervolgstappen.

De huidige regionale contracten lopen af op 31 december 2026. Om voor ieder segment de nieuwe contracten tijdig af te sluiten, worden verschillende stappen doorlopen voor contracten die via een herziening kunnen worden afgesloten, of contracten die middels een nieuwe inkoopprocedure kunnen worden afgesloten. De planning daarvoor is op hoofdlijnen als volgt:

a) Genomen en te nemen stappen inkoopstrategie:

Tijd	Actie
Najaar 2024	Marktconsultaties aanbieders
BOJ 14 november 2024	Uitgangspunten segmenten vastgesteld
Januari – maart 2025	Informele werksessie gemeenteraden (2x)
Mei – juni 2025	College- en raadsbesluiten vaststellen inkoopstrategie

b) Te nemen stappen inkoop nieuwe contracten:

Tijd	Actie
Najaar 2025	Consultatie aanbieders
Januari 2026	Collegebesluiten inkoopdocumenten
Februari -mei 2026	Aanbestedingsfase
Juni 2026	Gunning
Juli – december 2026	Vorbereiding start
1 januari 2027	Start opdracht, verander- en transformatiejaren

c) Te nemen stappen herziening overeenkomsten:

Tijd	Actie
Najaar 2025	Consultatie aanbieders per segment
Januari 2026	Presentatie tekst herzieningen aan de zorgaanbieders
Februari 2026	Behandeling ingekomen reacties aanbieders
Maart - juni 2026	Publicatie overeenkomsten en (eventuele) toelatingsprocedure andere aanbieders
1 juli 2026	Nieuwe contracten gereed voor ingang op 1 januari 2027
1 januari 2027	Start opdracht, verander- en transformatiejaren

Mogelijk vraagt deze veranderopgave twee herzieningen. In dat geval zal een nieuwe planning worden opgesteld, waarbij de nieuwe contracten op 1 juli 2026 gereed zullen zijn voor ingang op 1 januari 2027.